

Čís. 2652.

Úraz způsobený zaměstnanci při štípání pařezu zaměstnavatelem.

Ručení za škodu dle Šu 1157 obč. zák. předpokládá stupeň bedlivosti, stanovený všeobecnými předpisy o náhradě škody. Přichází tu v počet též spoluzavinění poškozeného. Zanedbání pečlivé bedlivosti jest spatřovati v tom, že se kdo pustil do práce, pro niž nebyl školen.

Pouhé zavedení podnětu k nahodilé škodě nemá v zápětí zodpovědnost dle Šu 1311 obč. zák.

(Rozh. ze dne 23. května 1923, Rv I 1555/22.)

Žalobce rozřezával 25. listopadu 1920 k příkazu žalovaného, u něhož byl kočím, společně s Františkem H-em pilou poražený topolový kmen a žalovaný ve vzdálenosti asi čtyř metru čtvrtil špalek z téhož stromu, používaje k tomu železného klínu, do něhož bušil perlikem; při úderu na klín odlétla železná tříska, vletla žalobci do levého oka a zranila je. O b a n i ž š í s o u d y uznaly žalobní nárok na odškodnění z polovice důvodem po právu.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání ani té ani oné strany.

D ů v o d y:

Obě dovolání provádějí jenom dovolací důvod nesprávného právního posouzení dle Šu 503 čís. 4 c. ř. s. Vzhledem k žalobcovu dovolání třeba především uvést, že otázka, zda má se zodpovědnost žalovaného posuzovati také podle Šu 1157 obč. zák., nemá pro spor významu. Ani práce, kterou žalobce z rozkazu hospodáře právě konal, totiž řezání dříví, ani místo, kde ji konal, nebyly samy o sobě nijak nebezpečné. Úraz vznikl teprve, když se hospodář pustil na blízku do štípání topolového špalku ocelovým klínem. Za to jednání ručí žalovaný podle všeobecných předpisů o náhradě škody (§§ 1293 a násl. obč. zák.). Smluvní povinnost, uložená hospodáři v Šu 1157 obč. zák., by pečoval o život a zdraví čeledi, zahrnuje v sobě arcit' i povinnost, zdržeti se všeho, co by tělesnou bezpečnost čeledina ohroziti mohlo, jelikož však tato povinnost jest zákonem zaměstnavateli výslovně uložena jenom v mezích možnosti, nevyžaduje se jí většího stupně bedlivosti, než zákon v kapitole o náhradě škody ukládá. Mylným jest žalobcův názor, že při posuzování sporu dle Šu 1157 obč. zák. by nebylo možno uznati na žalobcovo spoluzavinění. Při prokázaném zavinění obou stran platí bezvýjimečně předpis Šu 1304 obč. zák. o společné zodpovědnosti; zanedbaly-li obě strany obvyklou péčí a pozorností, musí společně nésti následky vzniklého tím úrazu. Žalobce se poráží sám, popírá-li v dovolání jakékoliv vlastní zavinění a tvrdí-li, že k úrazu došlo jen vinou jeho hospodáře. Práce, žalovaným konaná, jest prací čistě manuální, obstarávanou pravidelně spíše mužskou čeledí než hospodářem, a nevyžaduje se pro ni ani zvláštní inteligence ani většího stáří. Bylo-li

žalobci v čase úrazu již 22 let, musí se u něho předpokládati ohledně této práce též stupeň rozhledu a předvidavosti jako u jeho staršího sice, ale v témž povolání zaměstnaného hospodáře. Že žalovaný jest hospodářem a žalobce jen čeledínem, nedokazuje samo o sobě větší životní zkušenosti žalovaného a neukládá tomuto větší bedlivosti. Uvádí-li tedy žalobce, že, když žalovaný v bezprostřední jeho blízkosti rozštěpoval tvrdý špalek a bušil perlíkem do klínu, musel každý člověk normálních smyslů nebezpečí poznati, uznává tím, že i on sám, vida hospodáře před sebou konati tuto práci, mohl a měl při náležité pozornosti hrozící mu nebezpečí poznati a před ním se chrániti. Nelze souhlasiti s odvolacím soudem, že žalovaný byl by v tomto případě zodpovědným, i kdyby úraz byl čistě nahodilým, poněvadž dal k němu podnět vlastní činností, totiž zatloukáním klínu. Dle jasného znění druhé věty §u 1311 obč. zák. nestačí pouhé zavdání podnětu k nahodilé škodě, by jednající osoba byla povinna ji nahraditi, podnět musí býti z a v i n ě n, musí i tu býti podmínky §u 1297 obč. zák. Správné však jsou a dovoláním žalovaného zůstaly nevyvráceny vývody nižších soudů, že žalobcův úraz nebyl čistě nahodilým, nýbrž byl spoluzaviněn žalovaným, jenž zanedbal povinnou bedlivost, v §u 1297 obč. zák. předepsanou, totiž bedlivost, kterou každý při obyčejných schopnostech zachovávatí může. Zanedbání její spočívá v tom, že se žalovaný pustil do práce, pro niž nebyl školen, ač mohl její nebezpečnost předvídati. Dle úsudku znalce nepovažuje se sice taková práce za zvlášť nebezpečnou, ale při lesním hospodářství užívá se k ní jen dělníků zručných a vyškolených, kteří jsou nad to pojištěni proti úrazu. Když v letech 1916 a 1917 bylo velkostatku k lesním pracím posláno vojsko, nebylo mu svěřeno ani rozštěpání špalků ani pařezů, poněvadž se jejich zpusobilosti k těmto pracím nedůvěřovalo. Žalovaný ujal se tedy práce, která pro svou nebezpečnost vyžaduje jisté vyškolenosti, a nemůže se na svou omluvu dovolávat své nezkušenosti. Nemůže se dovolávat toho, že mu odletování ocelových třísek při takové práci nebylo známo. Dle zjištění prvního soudu byl klín opotřebováním rozštěpen kolem úderné plochy, takže při obyčejné pozornosti nemohlo odletování štěpin z něho zustati mu utajeno. Nemůže s úspěchem poukazovati ani na to, že š k o l e n ý m dělníkům se za paměti znalců odletujícími třískami ocele úraz nepříhodil, a že často dva dělníci současně zatloukají klín do jednoho špalku, stojíce proti sobě. Jest zřejmo, že ocelové třísky neodletují proti směru úhozu, nýbrž stranou, takže neohrožují dělníků samých, nýbrž okolí. Řídkost úrazů, takto vzniklých, vysvětluje se dostatečně tím, že dřevaři v lese pracují pravidelně o samotě, neb aspoň dbají toho, by ve směru odletujících štěpin nikdo nestál. Žalovaný zanedbal náležitou bedlivost právě tím, že se pustil do štípání špalku v blízkosti čeledi. Již při obyčejném štípání dříví vyžaduje obvyklá opatrnost, by se dělo po straně; při zatloukání klínu těžkým perlíkem jsou síla a prudkost úhozu znmohonásobněny a ohrožený kruh jest přirozeně mnohem větší. Nejvyšší soud připojuje se proto k názoru nižších soudů, že žalovaný nezachoval při své práci povinné bedlivosti a jest za úraz spolu zodpověden. Že v případě zavinění žalovaného musí i žalobce býti pokládán za spoluzodpovědného, bylo již nahoře uvedeno.